

Inhoudsopgave

Levensfase Leren

1. Studie en kinderen

31

Studie en kinderen – internet
Studiekosten – algemeen
Lesgeld
Schoolboeken
Vrijwillige ouderbijdrage
Gedragscode schoolkosten 2009
Particulier onderwijs
Vavo
Kinderbijslag
Onderwijsfinanciering
Tegemoetkoming ouders
Kindgebonden budget
Tegemoetkoming scholieren
Tegemoetkoming deeltijders
Studiefinanciering
Middelbaar beroepsonderwijs
Studiefinanciering/mbo
Basisbeurs/mbo
Aanvullende beurs/mbo
Studentenreisproduct/mbo
Rentedragende lening/mbo
Hoger onderwijs
Studiefinanciering voor het hbo/wo
Basisbeurs/hoger onderwijs
Aanvullende beurs/hoger onderwijs
Rentedragende lening/hoger onderwijs
Studentenreisproduct
Collegegeldkrediet/hoger onderwijs
Ouderbijdrage
Budget studenten
Bijverdiensten scholieren en studenten
Studieopbouw kapitaal
Ziektekostenverzekering - kinderen

Levensfase Verdienen

2. Wet inkomstenbelasting 2001

46

Achtergrond wet IB 2001
Doel van de belastingwijziging
Financiering
Boxenstelsel
Soorten inkomen

Tarieven
BSN
Wat staat u te wachten?
Boxenstelsel - kenmerken
Verliesverrekening binnen Boxen
Verliesverrekening tussen Boxen
Heffingskortingen
Vrijwilligerswerk
Hulp in de huishouding
Soorten korting
Fiscaal partnerschap
Wanneer bent u fiscaal partner?
Gemeenschappelijke inkomensbestanddelen
Persoonsgebonden aftrek
Wanneer kan overheveling zin hebben?
Kindgebonden budget
Kinderopvangtoeslag
Minderjarige kinderen
Boxtoerisme
Verzoek voorlopige teruggaaf

2a. Box 1, inkomen uit werk en woning

61

Tarief Box 1
Inkomen uit werk en woning
De belastbare winst uit onderneming
Het belastbare loon
Auto van de zaak/werkgever
Auto van de zaak of privé
Classic car
Belastbare resultaat uit overige werkzaamheden
Belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen
Belastbare inkomsten uit eigen woning
Negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen
Negatieve persoonsgebonden aftrekposten
Aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld
Uitgaven voor inkomensvoorzieningen
Persoonsgebonden aftrek
Werknemersspaarregeling
Spaarregeling gecombineerd met lijfrentestorting
Onroerend goed
Eigen woning
Tijdelijke verhuur van (een deel van) de eigen woning
Verhuur (langdurig) van (een deel van) de eigen woning
Werkruimte in de eigen woning

Twee woningen	
Woning en erfrecht	
Gemeenschappelijk inkomensbestanddeel	
Eigenwoningforfait	
Ouderlijke woning en kinderen	
Tweede woning	
Verhuurd onroerend goed	
Schuld	
Aflossing	
Financiering	
Bouwdepot	
Aftrekbare kosten eigen woning	
Meegefinancierde kosten	
Aftrekbare rente bij verhuur	
Vooruitbetaalde rente	
2b. Box 2, inkomen uit aanmerkelijk belang (AB)	78
2c. Box 3, inkomen uit sparen en beleggen	79
Box 3 - stelsel	
Heffingvrij vermogen	
Box 3 - opbouw	
Belaste bezittingen	
Vrijgestelde bezittingen	
Beleggingen in durfkapitaal/ maatschappelijke beleggingen	
Schulden	
Waardering vermogensbestanddelen	
Vermogen uit nalatenschap	
2d. Terbeschikkingstelling	84
Terbeschikkingstelling aan derden (algemene regel)	
Verbonden persoon	
Terbeschikkingstelling aan eigen vennootschap	
Terbeschikkingstelling door verbonden personen/gezinsleden	
Terbeschikkingstelling aan meerderjarige kinderen	
Terbeschikkingstelling van een eigen werkkamer/-ruimte	
Belastingsfaciliteit terbeschikkingstellingsregeling	
Doorschuiffaciliteit	
3a. Winst uit onderneming	90
Meewerkende partner	
Verklaring arbeidsrelatie	
Startende ondernemers/vrijberoepsbeoefenaren	
Ondernemingsvorm	
Nabestaandenvoorziening	
Compagnonverzekering	

Onderneming zonder rechtspersoonlijkheid (Box 1)
Eenmanszaak
Maatschap
Maatschapovereenkomst
Maatschapverklaring
(Openbare) maatschap/ kostenmaatschap/ v.o.f./c.v.
Man-vrouwfirma/maatschap/ ondermaatschap
Onderneming met rechtspersoonlijkheid (Box 2)
Besloten vennootschap (BV)
Directeur-groootaandeelhouder (DGA)
Ondernemen en huwelijksgoederenregime
Ondernemersfaciliteiten
Ondernemersaftrek
Zelfstandigenaftrek
Meewerkaftrek
S&O-aftrek
Stakingsaftrek/ondernemersaftrek
MKB-vrijstelling
Willekeurige afschrijving per onderneming
Investeringsaftrek
Desinvesteringsbijtelling
Scholingsaftrek per onderneming
Herinvesteringsreserve
Verlies uit onderneming
Ziekte en arbeidsongeschiktheid - ondernemers
Oudedagsvoorziening
Oudedagsreserve (OR)
BTW/kleine ondernemingsregeling
Omzetting van een IB-onderneming in een BV
Geruisloze inbreng
Ruisende inbreng naar BV
Geruisloze terugkeer uit de BV
Stakingsaftrek
Staking
Overlijden/schenking
Middeling

3b. Bedrijfspand

IB-ondernemer
Ondernemingsvermogen
Privévermogen
Keuzevermogen
Vpb-ondernemer
Pand in de BV

Pand in privé
Verhuur aan de BV
Financiering in privé
Gezamenlijk praktijkpand

4. De BV

117

Startende ondernemer
Ondernemingsvormen
BV: ja of nee
Voordeel en nadeel BV
Economische, fiscale en juridische motieven
Oprichtingseisen
Wet vereenvoudiging en flexibilisering BV-recht
Eén BV is geen BV
Deelnemingsvrijstelling
Fiscale eenheid
Verliesverrekening
Management BV
Stamrecht-BV
Bestuursorganen van de BV
Inschrijvings- en publicatievereisten
Aanmerkelijk belang
Financiering AB pakket
Verlies uit aanmerkelijk belang
Fictief aanmerkelijk belang
Woonhuis en de DGA
Overdracht woning naar privé
Terbeschikkingstellingsregeling
Werkruimte DGA
Pand zakelijk of in privé?
Lening aan de BV
Lening van de BV
Borgtocht
Salaris/gebruikelijkloonregeling
Salaris of dividend
Bestuurdersaansprakelijkheid
Commissarissenansprakelijkheid
Sociale zekerheid en de DGA
Bedrijfsspaarregeling en de DGA
Aftrekbare kosten
Auto van de zaak of in privé?
Omzetting van een IB-onderneming in een BV
Terugkeerregeling
Investerings

Investeringsaftrek
Overdracht van BV naar privé
Pensioen
Eigen beheer
Financiering
Lease
Financiering extern
Microfinanciering
Starterskrediet
Borgstellingskrediet
Innovatiekrediet
Vermogensvorming
Lenen via de vennootschap
Geen financiering mogelijk
Bedrijfsopvolging/vererving en schenking
Schenking van AB-belang
Vererving

Levensfase Samen zijn

5. Huwelijksvermogensrecht

149

Algemeen
Toestemmingsvereisten/verbondenheid tussen partners
Rechten en plichten in het huwelijk
Gemeenschap van goederen
Huwelijkse voorwaarden
Geregistreerd partnerschap
Samenlevingscontract
Samenleven zonder contract
Opheffing huwelijkse voorwaarden
Huwelijkse voorwaarden tijdens het huwelijk
Nieuw huwelijksvermogensrecht

Levensfase Wonen

6a. Financiering eigen woning

155

Eigen woning - algemeen
Hypotheekadviseur
Hypotheekbedrag
Inkomen
Overwaarde
Taxatie
Looptijd
Verhuizing
Overbruggingskrediet
Bouwdepot
Bankgarantie

Renteperiode
Renteopties
Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen
Nationaal Doorstromingsfonds Woningmarkt
Huurtoeslag
Koopsubsidie (eigenwoningbijdrage)
Starterslening
Aflossingsregels
Vervroegd aflossen
Oversluiten
Aftrekbare kosten
Meegefinancierde kosten
Arbeidsongeschiktheiddekking/onvrijwillige werkloosheid
Overlijdensrisicoverzekering
Hypothecaire leningen
Aflossingsvrije hypotheek
Beleggingshypotheek
Effectenhypotheek
Spaarhypotheek
Annuïteitenhypotheek
Lineaire hypotheek
Levenhypotheek
Krediethypotheek
Combinatiehypotheek
Hybride hypotheek
Banksparen
Verschil KEW en banksparen
Documenten
Tweede hypotheek
Woning en kinderen
Bijleenregeling
30-jaarstermijn
Vermindering eigenwoningforfait
Bureau Krediet Registratie (BKR)
Stichting Erkenningsregeling Hypotheekadviseurs
Stichting Keurmerk Financiële Dienstverlening
Gedragscode Hypothecaire Financieringen
Garantie Instituut Woningbouw

6b. Kapitaalverzekering eigen woning (KEW)

189

Hoofddregel Box 3
Kapitaalverzekering Eigen Woning (KEW) - algemeen
KEW-vrijstelling
Verhuisregeling

Overgangsrecht
De eigenwoningschuld
Sparrekening- beleggingsrekening eigen woning
Kapitaalverzekering in Box 1 of in Box 3
Kapitaalverzekering eigen woning - voorwaarden
Kapitaalverzekering eigen woning - vrijstelling
Kapitaalverzekering eigen woning, inbreng van kapitaalverzekering
Kapitaalverzekering - fictieve uitkering
Kapitaalverzekering - verhuizing
Overlijdensrisicoverzekering
Polisopmaak
KEW of kapitaalverzekering in Box 3
Kapitaalverzekering loskoppelen
Kapitaalverzekering dubbele vrijstelling

Levensfase Beschermen

7. Inkomensbescherming

200

Sociale Zekerheidswetgeving
Werknemersverzekeringen
Volksverzekeringen
Sociale voorzieningen
Directeur-groootaandeelhouder (DGA)
Ziektewet
Wet verlenging loondoorbetalingsverplichting bij ziekte
Ontslagverbod
Reserve assurantie eigen risico
Verzekeren door werkgever
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAO-gat
Pemba
Wajong
Werkloosheidswet
Uitkering
Ondernemerschap
Verwijtbaar werkloos
Passende arbeid
Inkomenstekort
Na de WW
Wet inkomensvoorziening oudere werklozen
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk
    arbeidsongeschikte werkloze werknemers
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk
    arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

Dekking werknemer
Zorgverzekeringswet
Ziekenfondswet
Algemene Kinderbijslagwet
Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)
Wet maatschappelijke ondersteuning
Persoonsgebonden budget
Wet werk en bijstand
Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen
Brutomimumloon
Sociaal minimum
Maximumdagloon
Modaal inkomen

8. Oudedags- en nabestaandenvoorzieningen **221**

8a. Sociale voorzieningen (1ste pijler)/AOW **222**

Algemene Ouderdomswet (AOW)
AOW-gat
Algemene nabestaandenwet
Anw-hiaat

8b. Pensioen (2de pijler) **226**

Pensioenwet
Pensioen - algemene begrippen
Wijzigingen in 2008/2009
Uw wensen
Pensioenwetgeving
Is mijn oudedagsvoorziening voldoende?
Eerder stoppen met werken
Pensioenleeftijd
Hoe hoog is uw pensioen?
Pensioengrondslag
Arbeidsongeschiktheid
Pensioen bij werkloosheid
AOW franchise
Informatieplicht door werkgever
Pensioenvormen
Ouderdomspensioen
Nabestaandenpensioen
Uitruil van partnerpensioen in nabestaandenpensioen
Nabestaandenoverbruggingspensioen
Wezenpensioen
Tijdelijk oudedagspensioen (TOP)/Overbruggingspensioen
Vervroegde uittreding (VUT)

Prepensioen
Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en
introductie levensloopregeling
Arbeidsongeschiktheidspensioen
Pensioensparen versus lijfrentesparen
Pensioen en erfbelasting
Pensioen en beleggen
Levensloopregeling
Levensloopverlofkorting
Keuze spaarloon of levensloop
Pensioen opknippen
Afkoop gering pensioen

8c. Aanvullende individuele oudedagsvoorziening

246

(3de pijler)
Lijfrente - algemeen
Lijfrentevormen
Oudedagslijfrente
Nabestaandenlijfrente
Overbruggingslijfrente
Tijdelijke oudedagslijfrente
Lijfrentepremieaftrek (hoogte van)
Jaarruimte
Reserveringsruimte
Omzetting oudedagsreserve in lijfrente
Omzetting stakingswinst in lijfrente
Lijfrente of zelf beleggen
Lijfrentesparen en eigenwoningssparen (banksparen)
Koopsom of premiebetalende lijfrente
Oud versus nieuw regime
Lijfrentevormen
Gouden handdruk
(Overgangs)regeling
Premiebetalende lijfrente
Premiebetalende polissen voortzetten?
Saldolijfrente
Saldolijfrente in Box 1 of Box 3?
Uitkeringsfase
Pre-BHW-polis ineens afrekenen of in termijnen?
Aanwendingsalternatieven in uitkeringsfase lijfrente
U koopt een lijfrente maar welke? Levenslang of tijdelijk?
Gegarandeerde uitkering of beleggingslijfrente?
Lijfrentepolis op één verzekerde
Lijfrente en Wet IB 2001

Code Rendement en Risico
Retourprovisie
Klachten
Pensioenberekening

8d. Kapitaalverzekering (KV)

270

Fiscale ontwikkeling
Hoofregel: Box 3
Studieverzekering
Kapitaalverzekering met lijfrenteclausule
Uitvaartverzekering en uitvaartrekening
Kapitaalverzekering - waarde polis

Levensfase Vermogen- opbouwen en overdragen

9. Vermogensopbouw

274

Financieel Risicomanagement
Waarom (aandelen)beleggingen?
Wet IB 2001/Box 3
Basisregel
Kritische factoren
Historische resultaten op aandelen- en obligatiemarkten
Vermogensplan
Consumptief Besteedbaar Inkomen
Risicoprofiel
Beleggingshorizon
Vermogensallocatie of asset allocation
Risicograadmeter
Beleggingsvormen
Depositogarantiestelsel
Collectieve garantieregeling
Eigenbeheer of beheer door derden
Portefeuillebeheer
Indexbeleggen of eigen keuzes?
Beleggen in een algemeen beleggingsfonds/geen eigen initiatief
Zelf beleggen
Privé beleggen of via de BV?
Actief versus passief beleggen
Graadmeter voor het rendement
Ratings
Zorgplicht
Controle
Keurmerk
Financiële bijsluiter
Europese Spaarrichtlijn
Keuze van de adviseur

10. Vermogensoverdracht	291
10a. Schenken	291
Schenking - algemeen	
Schenkingsplan	
Schenking van goederen of geld	
Verkoop/schenking van onroerend goed	
Schenking via verzekeringspolissen	
Kapitaalverzekering	
Studieverzekering	
Kapitaalverzekering met lijfrenteclausule	
Saldolijfrente	
Lijfrenteverzekerings (BHW en Wet IB 2001)	
Opheffing huwelijkse voorwaarden	
Schenken maar toch behouden	
Schuldigerkenning	
Schenken “onder beheer” of “onder bewind”	
Schenken en teruglenen	
Afgezonderde Particuliere Vermogens	
Lening van ouders aan kinderen voor een woning	
Renteloze lening/lage rente	
Aftrekbaarheid giften	
Waardering vruchtgebruik en bloot eigendom	
Clausules	
Uitsluitingsclausule	
Vrijstelling van inbreng	
Droit de retour	
Tarieven schenkbelasting en erfbelasting	
Vrijstelling schenkbelasting en erfbelasting	
Partnerbegrip	
Pensioen- en lijfrenteimputatie	
Schenken en levensfase	
Vrijstellingen bij schenking	
Vrijstellingen bij overlijden	
Drempelvrijstellingen	
10b. Vermogensoverdracht bij overlijden	311
Vermogensoverdracht - algemeen	
Met de warme of met de koude hand geven?	
Nalatenschap	
Waarom iets nalaten?	
Vormen van overdracht	
Wat dient gedaan te worden na overlijden?	
Verklaring van erfrecht	
Bankrekening	

Voor wie geldt de belasting?
Wat wordt belast en tegen welke waarde?
Defiscalisering
Rentevordering van de kinderen
Tarief
Aanvaarding van de nalatenschap
Wettelijk erfrecht
Wetswijziging erfrecht in 2003
De erfgenamen
De langstlevende
Wettelijke rechten
Wilsrechten
Legitieme portie
Stiefkinderen
Testamenteir erfrecht
Waarom een testament maken?
Testamentvormen
Verzorgingstestamenten/langstlevende testamenten
Combinatietestament
Keuzetestament
Keuzelegaat - testament
Keuzelegaat - testament met vruchtgebruik
Testament aangepaste wettelijke verdeling
Vruchtgebruiktestament
Ouderlijke boedelverdeling (OBV)
Fiscale testamenten
Langstlevende testament met 1% erfdeel voor langstlevende
Ik-vader of ik-moeder testament
Ik-opa of ik-oma testament
Turbotestament
Testament tweetrapsmaking
Testamentkeuze
Regelingen
Uitsluitingsclausule
Bewind
Executeur
Monica Lewinsky-clausule
Voogdij
Wettelijke 30-dagen-clausule
Echtscheidingsclausule
Verblijvingsbeding
Overnemingsbeding
Herroepingsclausule bij schenking

10c. Verzekering en successie

Polisvormen
Premieverschuldigheid
Huwelijksgoederenregime
Betalingen
Premiesplitsing
Winstdelende/spaarhypotheekverzekeringen
Partnerverklaring

11. Echtscheiding

346

Algemeen
Inkomen
Alimentatie
Boedelverdeling
Ondernemer
Huurwoning
Koopwoning
Uitkoop partner
Overwaarde in het huis
KEW
Toedeling verzekering
Oudedagsvoorziening
Pensioenvoorziening
Conversie
Pensioen DGA
Nabestaandenpensioen
Pensioenoptie
Aanvullende individuele voorzieningen
Lijfrente
Kapitaalverzekering
Testament

12. Financiële Planning

358

Financiële planning - algemeen
Objectieve financiële planning
Keurmerk
FFP
Uw wensen
Risico's afdekken
Schuldhelpverlening
Wet Financieel Toezicht
Wet op de financiële dienstverlening (WFD)
Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)
Wet handhaving consumentenbescherming
Wet op het Consumentenkrediet

Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

Wet identificatie dienstverlening

Wet melding ongebruikelijke transacties

GIDI

DNB en PVK

Bijlage 1: studiekostenaf trek	386
Bijlage 2: instellingscollegegeld	388
Bijlage 3: studiebeurs	389
Bijlage 4: middeling studenten	390
Bijlage 5: kapitaalverzekering omzetten in KEW	391
Bijlage 6: heffingskortingen	394
Bijlage 7: oplossingen/ minder uitgeven	397